

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 131.

Constanța, Duminică 6 August 1895.

20 bani număr

Constanța 5 August 1895.

Negustorimea Constanței

Criticând ori-ce fapt ce nu corespunde intereselor generale ale Dobrogei,— mai adese-ori ale portului maritim Constanța— și cautând a fi pe cât e posibil de independenți în aprecierile ce facem asupra ómenilor și lucrurilor, ne dăm perfect de bine seama de ce va să dăcă lipsa unui punct de razim în politica.— La un moment dat poți avea pe toța lumea în capul teń.

Fie ; sunt conștiințe care rămân nealterate ori cât împrejurările ar fi de apăsătoare. Adevărul își face loc cu timpul printre curentecele cele mai contrare și grele de învins. Adevărul taie ferul, este o dăcatóre populară.

Atacând pe cei ce nuși fac datoria, nu vom fi mai cruțatori cu cei indolenți, cu acei ce așteaptă să le sboare porumbeii fripți în gura. În lume, fie-care om trebuie săși facă datoria : să muncească și va avea, să bătă și i se va deschide.

Ziarul *Lapta*, într'o corespondență din Constanța inserată în numărul dela 29 Iulie, acuză pe negustorimea Constanței de lipsă de inițiativă în ori ce, așteptând mura'n gură totul dela guvern și oamenii sei, pare că ministrul țerii e ținut să se ocupe numai de interesele lor. — Are mare dreptate corespondentul confratelui bucurestean.

De mai bine de doi ani administrația comunei Constanța să luptă, sleind toțe mijloacele

legale, și totuși fără succes, spre a se pune vagoné pe linia magaziiilor din oraș. — De atâta vreme ducem și noi această silnică campanie contra direcției căilor ferate și ministrului respectiv, fără să avem un ochi de magazie în localitate, și, fie și în trecut, fără să avem de cât un singur abonat printre proprietarii celor 96 locuri și magazii.

Negustorimea deposedată de dreptul de magazii în oraș, proprietarii cari au cheltuit în noul cuartier 30—150,000 lei, comercianții de produse în fine, direct interesați în cauza, privesc numai de departe, poate făcând chiar haz de toțe opintirile noastre.

Intr'una din ședințele trecute ale consiliului comunal s'a hotărât mergerea unei delegații la București, la d-l ministru al comerțiului.

Primarul orașului și cu consilierul ales, gata a porni imediat în acest scop, n'a găsit doi trei interesați cari să-i însoțească în această intervenire. Ceva mai mult. S'a întâmplat că d-l ministru respectiv a venit aci și stă în Constanța de două săptămâni. Cei interesați, reprezentanții comerțiului local, nu fac nici macar pasul până la Vila Florescu, unde suntem siguri că d-lu Ministru Carp le-ar da un răspuns satisfăcător, în ori-ce caz hotărîtor.

Această indolență ar dovedi un lucru : că linia e de prisos și se pôte desființa ; că noi ne-am înșelat în privința importanței și necesității ei, și că comuna, construind această linie de garaj, a aruncat în vânt 100,000 lei.

Dacă este așa, atunci să ne slăbească babele de pe la colțuri. Noi credeam că servim interesele generale, iar nu ale acestor babe.

Alta. — Populația Constanței face două petițiuni : una cere redeschiderea vechiului obor de cereale pentru articolele mărunte de subsistență și staționarea carelor góle, iar cea-l'altă cere contrarul, menținerea închiderii acestui obor în favorul noului tîrg de cereale.

Observăm petiționarilor că aci nu se pôte face un plebiscit ; numărul subscriitorilor nu poate avea un rol decisiv. Oberul vechi s'a închis pentru motive ce n'au dispărut încă. El va rămânea așa până la deschiderea unei piețe noi. Asemenea piața obor, pentru scopul ce se cere, nu se va putea deschide, credem noi, și o spunem verde după cum trebuie să se vorbească publicului, de cât încetând cauzele cari i-au adus suprimarea, adică : curățindu-se de baligarul actual și pavându-se cu piatra, după cum deja s'a făcut propunerea în consiliul comunal, o parte a vechiului obor său altul, care să se póta mătura în fie-care și. În alte condițiuni suntem contra deschiderii unui nou obor, fie și pentru obiectele de prima necesitate său staționarea carelor.

De prin gazete

Intr'o corespondență din Tulcea, ziarul *Gazeta Poporului* de la 1 August dăce între altele : „Cum nu ar da crezământ poporul naiv, propagandiștilor fericirii sub domnia „sfintei Rusii“ când cea mai mare parte din lo-

cuitară Dobrogeei compusă din ruși, bulgari și ruțeni?

Se pare că corespondentul confratelui bucureștean nu „Vede”, de cât Delta Dunării, dela Cialtal în jos.

Pe continentul dobrogean sunt numai 10 sate rusesci și lipovenești, din mai bine de 400, nici unul rutean Eata:

Sarikioi, Jurilofka, Slava Rusa și Cercheza, Telița, Gialerca, Țiganca, Bași-bunar, mănăstirile Cilicdere, Slava, Techilești și Sauna, iar în județul Constanța sunt numai două sate de lipoveni, Cara-coiun în plasa Constanța și Ghizdarești în plasa Hârșova și unul de scapeți lângă Mangalia.

Bulgarii sunt 32,000 suflete în toată Dobrogea. Cum rămâne dar cu marea majoritate a populațiunii dobrogene?

Confratele local *Sentinela* în numărul de la 23 Iulie prin un articol intitulat *Momentul*, vrea să spuie ceva, relativ la cele ce s'au petrecut prin Basarabia mai înainte de retrocedare, dar nu înțelegem nimic. Tocmai vorba ceea: vrea să dică, dică ceva, dar n'a dis ce-a vrut să dică, de ce? Il rugăm să fie mai explicit.

Il mai rugăm încă ceva: Să lasă negustoria să își vadă de negoț. Ce e articolul de fond, anonim din numărul de duminică trecută? Nu poți fi și negustor și.... vrăjitor!

Conferința învățătorilor din Constanța va avea loc anul acesta în capitala județului de la 16 până la 30 August.

Cetim în *Naționalul* de la 2 curent, tipărit cu litere compacte pe pagina I-a:

Intrevederea de la Ischl

„Sgomotele ce au circulat în privința importanței întrevederii de la Ischl între Regele Carol și împăratul Franz-Josef se confirmă pe deplin. Se vorbea că fața cu nesiguranța ce domnește în Bulgaria, tripla alianță ar fi decisă să încredințeze conducerea destinului Bulgariei, Regelui nostru.

Ați, din sorgintă absolut autentică și în disprețul oricărui desmințiri, dăm știrea sub cea

mai deplină siguranță că împăratul Franz-Josef, în urma înțelegerii ce a avut cu Împăratul Wilhelm al Germaniei, a oferit la întrevederea de la Ischl regelui nostru tronul Bulgăresc în cazul unei eventuale vacanțe.

Acestei oferte Regele României i-a supus următoarele două condițiuni principale:

1.—Consimțământul expres al Turciei;

2.—Tripla alianță în unire cu Anglia să aprobe oficial această și să ia apărarea în caz de conflagrație a intereselor Bulgariei.

Repetăm că dăm această știre ca absolut sigură. Ori-ce desmințire nu poate fi de cât tendențioasă. Ovservăm că până acum nici un alt ziar n'a făcut mențiune de această știre sensațională.

Ziarul *Tara* dela 2 curent, într-o corespondență din Tulcea datorită nu lui *Arbi*, ci unui vechiu și distins corespondent al „Luptei” apără pe prefectul de acolo, d. Colonel Sturza de toate învinuirile ce i s'a adus în timpul din urmă de unele zăre din București, punându-l în relief toate meritele personale de bun administrator român.

„Și numai grație colonelului Sturza, dică confratele *Diez*, astăzi suflă un curent mai românesc; el, profitând de alegerile comunale din întregul județ, a usat de drepturile ce-i conferă legea Dob. și a făcut loc mai larg elementului român prin consiliile comunale, punând în capul comunelor români de sentiment cari înțeleg să se mențină în demnitatea misiunii lor și să protegă pe picior de egalitate toate elementele cari formează populațiunea comunelor cari formează populațiunea comunelor din județul Tulcea”.

N'avem onorea a cunoște personal pe d-lu prefect al Tulcei, dar cunoștem bine împrejurările de acolo. Nu odată am cerut prefectilor de Tulcea românizarea consiliilor comunale și județiene în sensul legii Dobrogei, cum sunt ele acum alcătuite.

Acosta și cu împrejurarea că n'am fost siliți a vorbi de afacerile de acolo de când a venit

d-l Colonel Sturza, dovedește că D-sa este un bun administrator dobrogean.

Congresul naționalităților

Congresul naționalităților din Ungaria, s'a ținut Sâmbătă la 29 Iulie în Buda-Pesta.

Liga Culturală trimite ziarelor informația următoare:

Congresul s'a ținut de la orele 2 până la 7 la Hotel Național. Au asistat în sală trei funcționari superiori polițienești.

Discursul de deschidere l'a ținut d. Mangra. Au fost aleși președinți: din partea Serbilor, d. Polit. din partea Românilor, d. Popp de Bassești și din partea Slovacilor, d. Mudron, asistat fie-care de doi secretari.

S'a trimis o telegramă Monarhului.

S'a aclamat o comisiune de 45 persoane pentru elaborarea programului alianței naționalităților (15 de fie-care naționalitate.) S'a suspendat ședința pentru 2 ore spre a da timp de lucru comisiunii.

La redeschidere au vorbit mulți oratori în limba română, sârbă și slovacă. S'au zis în esență următoarele:

«Aceste naționalități nu sunt pentru resvrătire, ci vor luptă solidară pentru binele patriei comune, vor să își arate durerile și să discute viitorul».

Programul citit în 3 limbi conține următoarele puncte principale: «Integritatea Regatului Ungar; autonomia teritorială a naționalităților; pasivitatea politică până la schimbarea legilor și sistemului electoral; rotunjirea cercurilor electorale și votul universal cu scrutin secret; legi liberale; dreptul de întrunire și asociațiune; suprimarea legii speciale de presă în Transilvania; revizuirea naționalităților prin un ministru special numit de monarh; un comitet de 12 membri să organizeze și să conducă acțiunea naționalităților aliate, și în fine crearea unui ziar german dirijat de comitet și care să apere interesele comune.

Programul a fost votat cu entuziasmul de peste 400 delegați. Succesul strălucit.

Bal de binefacere la Cogelak

În seara zilei de 23 Iulie, s'a dat în comuna Cogelac, un bal în folosul elevilor săraci din această co-

mună încă de la orele 8 seara, spațioasă sală a D-lui Verzeanu, era plină de lumea dornică de a petrece câte-va ore în meșitărea plăcere a dansurilor.—La orele 9 s'a început primul vals, cântat de muzica națională, sub conducerea cunoscutului violonist Basiliu.

Printre purtătorii epoleților s'a vădit D-l Căpitan Soiculescu și D-l Sub-locotenent Gorschi, unul din cei mai distinși dansatori.

În frac să vădit D-l Liviu Buteanu și Iamandi studenți în medicină, Octavian Butean, Ciorapeiu, Negulescu, Chiriac, Popovici, Gorschi, Stănescu, Caraman, Mărza, N. Caraman, Lisievici și alți.

S'a vădit mai D-nele: Popovici o perfectă dansătoare, Gorschi, D-na Soiculescu în ros, iarăși dansătoare neobosită, D-na Negulescu o chatenă încântătoare, Baldovici, Verzeanu, Ciurea, Caraman.

Grațiosul buchet era compus din D-șorele Gorschi în alb, un crin de primă-vară, Vretopulo o roză de mai, Ciurea o creolă, Baldovici o fiică a Albionului, Marcu o brună pururea veselă, surorile Mărza, două gingașe Siriene și alte mai multe, a căror nume 'mi scapă.

La orele 6 dimineața toți s'a retras, regretând că orele să se scurs cu atât repeziune și ducând fie-care suvenir plăcute.

Beneficiul net al acestui bal, grație vigilinței infatigabilului nostru sub-prefect Buteanu, se crede a fi de 200 lei.

Un regret au avut toți, că serviciul a împiedicat pe D-l Buteanu, Zelosul inițiator al balului, să ia parte la această plăcută și rară petrecere de vară.

Ficlor.

PADURILE DOBROGEI

Studiu asupra sistemului de exploatare

de
PETRE GRIGORESCU
Silvicultor
CAP. I.

Proprietatea și regimul forestier sub Turci. Starea și administrarea pădurilor din Dobrogea înainte de venirea Românilor. Pădurea rezervată Statului dela Babadagh. Sarlbair. Versanții Dunărei. Munții Tașet. Pășunatul în păduri. Caprele și stricăciunile ce ele cauzează.

Pădurile din întreg Imperiul Ottoman erau proprietate a Statului. Chiar arborii izolați, inclusiv cei

fructiferi de pe pământurile concesionate locuitorilor, în virtutea unui principiu de drept Ottoman, erau considerați cu bunuri ale Padișahului, plătindu-i-se dijmă din produsele lor. Abia ca puțin înainte de anul 1870 s'a conces rescumpărarea, și proprietarii lor ca: Administrația «Evcaf»-ului și particularii, s'a putut bucura în urmă în linisce de dreptul de folosință asupra arborilor săi pădurei care aveau în stăpânire.

Statul și alegea, din timpuri necunoscute, în tot imperiul, pădurile ce-i convenea, le rotunzea și rezerva pe seama sa, nedând nimănui voie a tăia într'ansele de cât pentru trebuințele armatei.

Aceste păduri alese se administrau de departamentul de resbel și erau pădite de armata regulată până în anul 1870, când Turcii, voind a'și europenisa regimul forestier, au chemat silvicultorii streini, cari au întocmit și făcut să se decreteze un regulament ce trece administrația pădurilor în mânele Ministerului de Finanțe. După acest regulament, pădurile din Turcia se împart în 4 categorii: 1-iu ale statului, a 2-a acele ale «Evca»-ului (bunuri de mână murtă), a 3-a cele comunale (Baltalic) și a 4-a cele particulare.

În Dobrogea nu cunosc nici o pădure a Evcafului; particulare nu sunt de cât 2—3 fără importanță, iar cele proprii comunale nu s'a cunoscut nici o-dată.

Dispozițiunile mai principale cari ne importă, în studiul ce facem, sunt: că se permitea tuturilor locuitorilor, a lua gratis lemnele necesare pentru trebuințele lor proprii, nesupunându-se la taxă de cât lemnele și cărbunii pentru speculă; se permitea estragerea lemnului — afară de materialul pentru foc, pentru care se prescria parchete anuale până la delimitarea din perspectivă a baltalicurilor (păduri cari au fost afectate *ab antiquo* comunelor pentru usagiul și profitul lor)— *din totalitatea pădurilor Imperiului*, tocmai cum se practică și acum în Dobrogea.

Pentru pășunatul vitelor asemenea se prescria și limita de silvicultor o porțiune anuală, după o listă cu numărul de vite ce «*Muctarul*» (Primarul) fie-cărui sat era dator a'i presanta la începutul anului. Restul dispozițiunilor de administrare, tarifarare, prohibițiunii și amenzi, erau după codicele frances, basate pe legiurile și usurile turcesci.

Cu toate dispozițiunile decretate, practica lucrurilor era tot cea veche, care consta în a se tăia și pășuna fără nici o regulă.

Acest regulament, dând administrarea pădurilor statului pe mâni civile, a avut desastrosul rezultat, că în scurt timp s'a devastat chiar și *pădurele rezervate*, pe cari populațiunea obișnuise a le califica «*Sultanié*» (prin care se înțelege grădini ale sultanului).

Credem a ști, că asemenea păduri sunt foarte puține la număr în tot imperiul. În Dobrogea era una singură în plasa Babadagh.

După cum am vădit, pădurile din imperiul ottoman fiind un bun comun, fie-care locuitor are drept a usa de dânsul, după trebuințele ce are. Din neocircire, populațiunile lăsate de capul lor, nici o-dată nu și-au înțeles interesele materiale, și cu atât mai puțin în nestatornicul Orient.

Nu credem că există țară, în care serviciul forestier să fi fost și să fie atât de neglijat, și pădurile, considerate în total, în stare atât de degradată ca în Turcia.

Nicăiri în Europa desfrăul n'a fost mai mare ca în cóstele Peninsulei balcanice. Ca consecuență, pe nicăiri populațiunile nu s'a resimt mai des și mai adânc de disparițiunea pădurilor, de secetele frecvente și lipsa ce le armeză, ca în provinciile supuse administrațiunii musulmane, de altminterlea destul de dotate de natură.

Peste tot, pe unde secarea omezească a putut străbate, massivele păduroase au dispărut, făcând loc la sóre stâncelor negre, spre a împedea, la rându-le, prin resfrângerea de peste noapte a căldurei imaginată, ori-ce răcorire a pământului, și ținându-l într'o perpetuă ariditate.

Isvorele desvelite secând, albiile pâraielor recoritoare și liniștite de altă dată nu mai servesc acum de cât a stringe apele din ploile torențiale, al căror pohoit surpă pământul costișelor pleșuvite, spre a'l duce și inunda puținele cotituri de lunca ce găsesc în cale.

Adagiul agricol că «*unde pôte umbla plugul să nu fie pădure*», i s'a găsit aci cea mai abusivă aplicațiune. Tot ce se putea transforma în teren de muncă s'a defrișat, cultivat și sleit.

Ceea ce n'a putut distruge toporul cărbunarului, securea industria-

șului, ori pârjolul agricultorului, tot-d'a-una avid de pământuri noi, s'a lăsat pe sēma caprelor, cari cu miile, fără păzitor, pasc și astă-đi fără nici o restricțiune pe tot teritoriul imperiului ottoman.

De faptul cum erau administrate pădurile ne-am putut incredința la 1878, când Dobroepa a fost cedată României.

Un singur administrator de păduri (*Daaghmemur*), resident în Tulcea, și câte un guardian (*colgi, corruđi*) de control în orașele principale, constituiau tot personalul lor silvic. Pădurile se exploatau în regie; iar tăierea lemnului era permisă în timpurile din urmă în ori-ce parte a masivului.

Tot materialul lemnos pentru construcții și combustibil se lua gratis de populațiunea urbană și rurală. Nu se plătea de cât ce intra în porturi pentru construcții navale și esport. Tariful de prețuri era bazat pe depărtarea locului de proveniență de cel de destinațiune sau imbarcare; ast-fel același lemn din Babadagh se es. transportat la Tulcea, costa 5 lei, iar la Constanța numai 2 lei 50 bani.

Locuitorii și vor vor aduce încă

multă vreme aminte de măriniția stăpânilor trecuți și cumpăna dreptății musulmane.

Afară de cele comune, erau un fel de păduri rezervate pe sēma statului, qualificate de populațiune, după cum s'a đis mai sus „Sultanie“.

Una din aceste a fost, înainte de venirea Cerchezilor, pădurea seculară din N. W Babadaghului, administrată și păđită de soldați din armata regulată, înainte de promulgarea codicelui silvic.

(Fa n ma)

Informațiuni

Incepem astă-đi a publica lucrarea *«Pădurile Dobrogei»*, un studiu asupra sistemului de exploatare și îmbunătățirile cel s'ar putea aduce, datorit directorului acestui ziar, din timpul de 10 ani cât a ocupat funcțiunea de silvicultor în Dobrogea.

Inceputul acestui studiu a fost publicat în ziarul local *«Gazeta Dobrogei»*, fără a se fi putut ajunge la partea cea mai importantă: îmbunătățirile propuse.

Aceste îmbunătățiri, privitoare la regenerarea pădurilor și distribuirea materialului lemnos, neperđend nimic din importanță și actualitate, credem că facem un bun serviciu

silviculturii locale, espunēnd vederile noastre, mai ales că până acum nu s'a scris nimica în această privință.

D-đu Ministru Carp a sosit ađi în Constanța.

Inaugurarea podului de peste Dunăre va avea loc la 15 Septembrie.

Consiliul județian în ședința de ađi a hotărît a se face palatul administrativ pe piața fostului obor de cereale.—Vom reveni.

Ne-am mirat să nu avem și noi agitațiile noastre panslaviste.

Poliția locală a descoperit o societate *«Unirea»*, filială a societății macedonene din Sofia, al cărui Vice-Președinte se scie că e Tufecceff, bănuitul de asasinarea lui Stambulov. —Asēstă filială, avēnd ca autori pe un tēner profesor bulgar macedonean dela scōla bulgară locală, un cărciumar, un bucătar și un laptagiū, ar numera 97 membrii contribuitori. Ea ar fi trimis până acum vre-o 55 voluntari angajați pentru insurecțiunea din Macedonia.

Printr'o dibăcie deosebită a poliției s'ar fi pus mână pe corespondența întregă a filialei acestei societăți, a cărei deviză ar fi: *«mōrtea ori liberarea Macedoniei»*. Intreg comitetul e arestat.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală“

36—Piața Independenței—36

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți scoastice, de sciințe și diferite Romane în imba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCARII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinatate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă pōte efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afise, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliū.

Deposit de tot felul de imprimare și registre necesare Domnilor perceptori, Onor. Primărilor și Epitropiilor de Biserici.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se pōte de moderate.